34. Medzinárodný festival horských filmov

SPRAVODAJ

Sobota 17. 10. 2026 číslo 4

Do lezenia priniesli vlastný štýl – muzika nesmie chybať

„Je škoda, ak človek prežije život bez toho, čo ho nadchýna," povedal Nicolas Favresse na piatkovej besede s popradskými divákmi. Jeho nadšenie pre lezenie a hudbu viedlo k tomu, že sa stal jedným z najkomplexnejších lezcov svojej doby.

• *Nicolas Favresse na Repiskách*

Útly Belgičan vstúpil na pódium spievajúc a hrajúc na malej gitare a dalo sa tak predpokladať, že jeho horolezecký život nebude postavený na prílišnej striktnosti či nude. Ten, kto deň predtým zhliadol jeho film Čerešnička na torte o lezení na nedotknutých skalných vežiach v Grónsku, videl, že humor, zábava a silné priateľské väzby sprevádzajú jeho život lezca. Na svojom konte má výstupy v tých najzaujímavejších stenách a oblastiach na svete. Patrí k nim aj prvovýstup Lost in Translation v stene El Capitana v Yosemitoch, prvovýstup Riders on the Storm na Torres del Paine v Patagónii alebo náročné bigwallové výstupy v Grónsku, za čo aj so svojimi spolulezcami získal pred 15 rokmi prestížne ocenenie Piolet d'Or.

Ako muzikant Nico povedal, že do lezenia chceli priniesť vlastný štýl: „Nikde nie je lepšia akustika ako v big walloch. Jediný problém bol, že sme sa ich museli naučiť liezť, aby sme tam mohli hrať." V ktorej stene zažili tú najlepšiu akustiku?: „Vo Venezuele. Popri stene bol vodopád, stena mala 500 metrov, nad džungľou a boli sme tam pri splne. To všetko dokopy dávalo zaujímavý zvuk." Zaujímavú hudobnú skúsenosť mal aj s lezením v Číne. „Bola tam strašná zima. Na to, aby sme sa udržiavali v teple, sme museli hrať rýchlejšie," doplnil s humorom.

Nico je bývalým reprezentantom v športovom lezení a majstrom Belgicka. Okrem obdobia, keď súťažil, sa však nikdy veľmi neriadil nejakým tréningovým plánom. „Veľa rokov som nemal auto, neplatil som prenájom, všetok môj život bolo iba lezenie. Keď niečo robíš na 100 percent, udržiavaš sa vo forme," povedal. Najdôležitejšie preňho je, aby sa lezením aj bavil. Na otázku, ako sa niekto dostane do jeho lezeckej partie, s humorom odpovedal, že musí byť cool, vyzerať dobre a musí byť dobrým spevákom.

Nicovi rodičia nie sú lezci. Čo mu však odovzdali, je nadšenie pre dobrodružstvo. Zaspomínal si, že keď mal desať rokov, jeho rodičia kúpili plachetnicu. Bez predchádzajúcich skúseností s plavbou sa pustili aj so svojimi tromi synmi, psom a hudobnými nástrojmi na more. Lásku k dobrodružstvu, hudbe a možno raz aj k lezeniu by v budúcnosti rád odovzdal aj svojej malej dcérke. *(mna)*

• *Nicolas Favresse na pódiu s gitarou*

Slackline môže priniesť do života veľkú krásu

Anna Hanuš Kuchařová je členkou tohtoročnej poroty. Je úspešnou českou slacklinerkou a držiteľkou rekordu na highline. Tento šport ju posunul do výšok, aj hĺbok. Fyzických aj tých vnútorných.

• Anna Hanuš Kuchařová na pódiu festivalu

Anna ako prvá žena na svete strávila na highline 24 hodín. „Niekoľkokrát som spala na highline, zavesená v hamake a veľmi sa mi to páčilo. Bolo to ako spať v akomsi vzdušnom korábe s nebom nad sebou. Vietor vás trochu hojdá a celé lano sa jemne pohupuje. Hovorila som si, ako by som mohla túto skúsenosť natiahnuť na dlhší čas? Tak ako niektorí ľudia chodia napríklad do tmy, tak ja som si povedala, že pôjdem 24 hodín na highline," opisuje Anna prvú motiváciu, ktorá ju priviedla k 24-hodinovému rekordu. Vybrala si na to mesiac jún, aby mala istotu, že pieskovcové skaly budú suché, no nerátala s horúčavou, ktorá to všetko veľmi sťažila. Prebiehalo to tak, že tri štvrte hodiny chodila, tri štvrte hodiny odpočívala a v noci spala. Ako dodáva, bola to jednoduchá výzva, ale aj napriek tomu sa z toho zbierala dva týždne.

Ako pracuje myseľ slacklinera? „Keď má človek nacvičenú chôdzu po slackline, tak je to jednoduchšie a človek môže premýšľať o čom chce. Je to napríklad ako jazda na bicykli. To, kedy to človeka vtiahne do prítomného okamihu a nejde tomu veľmi ako uniknúť, sú tie chvíle, kedy človek ide na svoje hranice," hovorí a ďalej dodáva: „Časť slacklinerov sa snaží myseľ rozptýliť, aby nevedela, že kráča po ‚lajne' a vyhnúť sa tak plnej prítomnosti. Napríklad si spievajú, počítajú alebo premýšľajú o niečom. Svoju pozornosť odpoja a nechajú telo robiť, čo má. Ja som iný typ: mňa naopak najviac zaujíma byť v tej prítomnosti."

Počas jej športovej kariéry ju na tejto disciplíne bavilo veľmi veľa vecí. Ale zároveň aj veľa vecí ju hnevalo: „To, čo ma na lanách bavilo, bola prítomnosť. A to, čo ma štvalo, boli moje ambície, ktorými som si kazila prítomné okamihy." Prechod po popruhu sa považuje za úspešný len vtedy, keď sa po ňom prejde od začiatku do konca bez pádu a odpočinku. Anna si v istej chvíli povedala, že ‚lajnu' nebude prechádzať celú. „Začínala som teda o kúsok ďalej, aby to hneď od začiatku nebolo považované za prechod a teda to neplatilo. Umožnilo mi to nemať v tom žiadne ambície a ísť len po zážitku. Bolo to úplne neskutočné. A takto som chodila až do konca svojej športovej kariéry. Dostalo ma to vnútorne do neskutočných miest a neskutočných meditácií," spomína.

Potom prišlo koleno. Po dvoch operáciách spred desiatich rokov ju minulý rok čakala ďalšia. „Je veľmi pravdepodobné, že tie sily v ‚lajnách', ktoré tam sú, sú príliš silné na moje kolená. Od operácie stále rehabilitujem a je možné, že na highline už nikdy nepôjdem," hovorí. Bála sa, že z toho budú dva roky smútku, ale našťastie sa to nestalo: „Bola som smutná asi dva mesiace. Tým, že som prišla na to, ako si dopriať rovnaké zážitky, aké som zažívala na highline, ale bez toho, aby som bola závislá na fyzickej kondícii, tak už necítim takú urgenciu. A medzi tým ‚smutnením' začala presvitať vďačnosť. Že som to vôbec mohla zažiť a že čas, kedy bolo moje telo zdravé, som využila naplno. Že som mohla spoznať toľkých ľudí a vďačnosť za všetky tie príležitosti, ktoré som vďaka tomu dostala."

Ako sa rokmi vyvíja tento šport? „Každých 4 – 5 rokov sa objaví niečo, čo zmení spôsob chôdze alebo spôsob používania tohto vybavenia. Pokiaľ kedysi sa používali polyesterové a poliamidové popruhy, dnes sa používa high-tech materiál, veľmi ľahký a pevný. Dlho tiež platil štandard, že sa používala 2,5 cm široká slackline a dnes sú to 20 alebo 18 mm široké popruhy. Kedysi sa tiež používali popruhy v jednom kuse a dnes sa spájajú z viacerých častí," opisuje Anna.

Dnes sa Anna všetky svoje skúsenosti a zážitky usiluje odovzdávať iným a ako tvrdí, je to pre ňu obrovská radosť. Na jej tréningy chodia veľmi zaujímaví ľudia, od rodín s malými deťmi až po seniorov. „Je to jeden zo športov, kde začiatok sa nedá uľahčiť. Je tam veľa pádov, ľudia sa stretávajú s obrovským strachom, takže začiatky sú hrozne prísne," hovorí. Tento šport však človeku môže priniesť veľkú krásu a pocit prepojenia s prírodou. Navštevuje krásne miesta, je s ľuďmi, s ktorými sa cíti dobre. Keď sa dopracuje až k highline, pri pohybe po popruhu vo výške si môže uvedomiť, aký je strašne malý oproti všetkému okolo. Ako Anna na záver upresňuje: „Nie je to pocit, že by bol človek bezvýznamný. Naopak. Cíti sa plnohodnotnou súčasťou niečoho veľmi veľkého." *(mna)*

Posolstvá režisérov IV

Aký odkaz by ste radi svojím filmom odovzdali slovenským divákom? Na túto otázku nám odpovedali ďalší z režisérov, ktorých filmy majú možnosť vidieť návštevníci 34. festivalového ročníka.

Etienne Declerck, fotograf, lezec, režisér snímky Tandem: „Tandem je o znovuobjavovaní ducha dobrodružstva v blízkosti domova. Veríme, že objavovať svet neznamená vždy cestovať ďaleko. Niekedy stačí pozrieť sa inak na to, čo máme okolo seba."

Jean-Michel Jorda, producent filmu Prvá dáma Everestu: „Horolezec je človek, ktorému sa podarí doviesť svoje telo tam, kam upieral zrak. Keď dosiahne vrchol, jeho cesta a jedinečný zážitok sa stanú súčasťou histórie danej hory."

Brian Hall, lezec, horský vodca a režisér filmu Retro – Neobjavený svet: „Pred dvoma rokmi som o chôdzi pozadu nevedel nič. Poznáte tzv. retro walking? Až keď mi kamarát povedal, že držal svetový rekord v chôdzi pozadu za 24 hodín, zháčil som sa . Začal som pátrať a zistil som, že ide o samostatný šport s rýchlostnými rekordmi, napríklad na 100 metrov, s výstupom na Kilimandžáro a so snahami o obídenie sveta pozadu, ktoré siahajú až do 30. rokov 20. storočia. Chôdza pozadu je aj súčasťou poloreligióznych telesných a duševných praktík v Číne. A tak som natočil krátky film Retro – Neobjavený svet."

Stan Thuret, filmár, moreplavec a režisér snímky Zachráňme sny: „Chcem, aby sa ľudia zamysleli nad svojimi snami: odkiaľ sa vzali a prečo ich majú. A zároveň ich povzbudzujem, aby sa prestali držať cudzích snov a začali naozaj a do hĺbky budovať svoje vlastné."

(mna)

Viete, akú máte silu v prstoch? Otestujte sa

Možnosť otestovať si svoju maximálnu silu môžu návštevníci festivalu vo foyeri mestského úradu, hneď vedľa šatne. S takýmto testovaním prišla spoločnosť ClimbSoft a ponúka ju zadarmo nielen lezcom, ale všetkým, ktorí navštívia popradský festival. Tí, ktorí chcú, sa môžu zároveň zapojiť aj do súťaže o najsilnejšieho lezca pod Tatrami.

„Meriame silu svalov predlaktia. Tento údaj nezodpovedá úplne tomu, čo človek lezie, ale skôr tomu, aké má silné prsty. Meriame relatívnu silu, teda koľko percent váhy svojho tela si schopný zdvihnúť na prstoch. Väčšina ľudí nie je schopná zdvihnúť samých seba, to je normálne," vysvetľuje Tomáš Javorský, mladý športový vedec, ktorý je jedným zo spoluzakladateľov projektu ClimbSoft.

Ako také meranie prebieha? Na štandardizovanej drevenej lište (23 mm) záujemca urobí ťah v trvaní 3 až 7 sekúnd bez použitia magnézia. Následne tieto hodnoty dostane emailom vo formáte pdf reportu a takisto si môže porovnať svoje hodnoty s ostatnými lezcami „Toto meranie môže ukázať, či ma sila prstov limituje v tom, čo leziem, alebo naopak mám túto silu dostatočnú a limituje ma niečo iné ako prsty. Nie je to samozrejme jediný faktor, ktorý hovorí o sile lezca. Veľa robí hlava, tvoj core, vytrvalosť, sila ramien atď. Ale aby toto testovanie netrvalo viac ako dve minúty, aj s vyplnením dotazníka, zredukovali sme ho len na meranie sily prstov," hovorí Tomáš Javorský. Ako dodáva, dá sa zovšeobecniť, že keď človek lezie obtiažnosť 5a, mal by byť schopný utiahnuť cca 50 percent svojej váhy, keď lezie napríklad 8b, už by to malo byť okolo 100 percent.

Tieto testovania sa v rámci festivalu robili na 4 lezeckých stenách – v Starej Ľubovni, Žiline, Liptovskom Mikuláši a v Spišskej Novej Vsi. V Poprade sa do tohto testovania môžete zapojiť do soboty večera. V nedeľu pred vyhlásením festivalových výsledkov budú v rámci Súťaže o najsilnejšieho lezca pod Tatrami ocenení tí najlepší, teda tí, ktorí dosiahli najvyššiu relatívnu silu. *(mna)*

• Testovanie sily prstov vo foyeri mestského úradu

Jeho najsilnejšími zážitkami boli zjazd zo sedla a stavanie jurty

Amatérskeho filmára Jara Tešlára pravidelní návštevníci festivalu zrejme už poznajú, keďže za ostatné roky sme na plátne mohli vidieť viacero jeho filmov. Vlani prišiel do Popradu s ódou na horskú cyklistiku Kolobeh. Tento rok ako nadšenec horskej cyklistiky pokračoval v tejto téme.

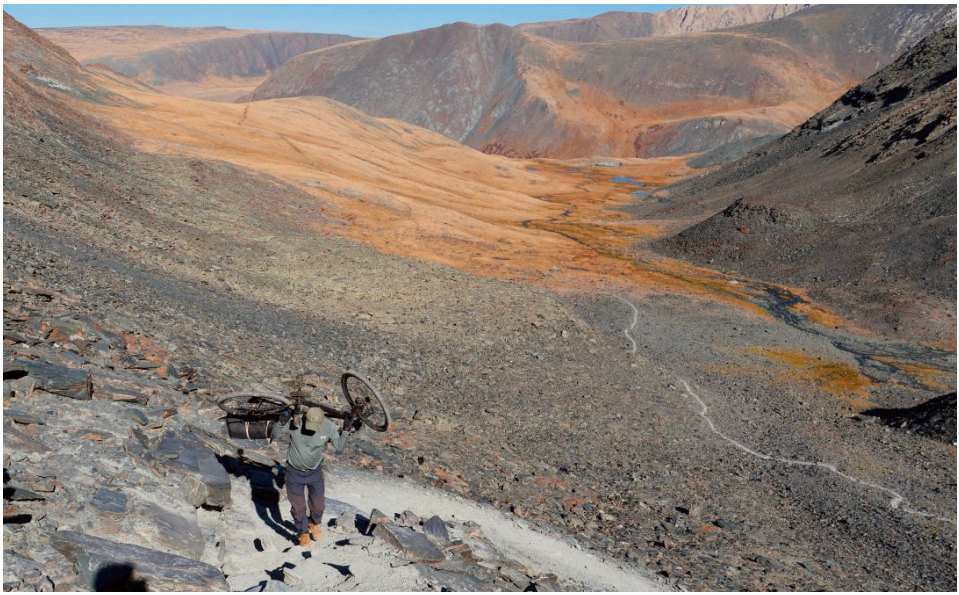

• Bicykel museli niekedy aj nosiť.

Dnes v bloku 13 je na programe jeho nový film Prechod cez Altaj. Film zachytáva prechod mongolským pohorím Altaj na horských bicykloch. „Naša trasa viedla krížom cez srdce mongolského Altaja – národný park Altai Tavan Bogd, od najvyšších štvortisícových hôr Mongolska nad ľadovcom Potanin až po ľadovcové jazerá Khoton a Khurgan. Prechádzali sme cez horské sedlá Altaja a odľahlé doliny, kde žilo len zopár nomádov," opisuje trasu cestovateľ a filmár Jaro Tešlár. Tento prechod absolvovali vlani na prelome augusta a septembra, kedy už bolo takmer po sezóne, a tak stretli len minimum turistov. „Mongolsko určite nepatrí medzi veľmi navštevované krajiny. Má krásne hory a žijú tam nomádi – a práve táto kombinácia ma sem prilákala. Dlho som hľadal aj nejaký vhodný prechod na horských bicykloch, ktorý by sa tu dal absolvovať. Napokon som našiel Erku, miestneho sprievodcu, ktorý ako jediný takýto prechod cez Altaj ponúkal. Najväčšia sranda bolo zistenie, že ho úplne prvýkrát šiel na bicykli práve s nami," vysvetľuje, prečo si za svoj ďalší cestovateľský cieľ vybral práve Mongolsko.

Ktoré najsilnejšie zážitky z tejto cesty mu zostali v pamäti? „Pre mňa bol najsilnejším bicyklovým zážitkom zjazd z horského sedla Takhilt na hrebeni Altaja. Už len dostať tam plne naložené bicykle dalo poriadne zabrať a ten zjazd vo večernom svetle a s pocitom, že tadiaľ pred nami prešlo len pár bajkerov, bol naozaj famózny. Druhým silným zážitkom bolo stavanie jurty a večera s domácimi nomádmi, ktorí sa práve presťahovali na zimu z Altaja trochu nižšie. Celý svoj život zmestia na jednu korbu malého nákladiaka a žijú spätí s prírodou v pre nás nehostinnom prostredí…"

Jaro Tešlár má za sebou niekoľko cyklistických expedícií, príroda je podľa neho krásna všade, Mongolsko ale bolo veľmi špecifické. „Je to jedna z najredšie osídlených krajín sveta. S obrovskými priestormi takmer bez zásahov človeka a divokou prírodou, akú dnes už len tak neuvidíte. Oproti predchádzajúcim expedíciám boli iné práve tie celodenné bicyklovačky cez odľahlé územia, kde nebola žiadna civilizácia a boli sme odkázaní sami na seba a prípadnú pomoc nomádov," opisuje svoje skúsenosti.

Začiatkom tohto leta sa mu podarilo aj s bicyklami zdolať najvyššiu horu Afriky – Kilimandžáro. Tento svoj zážitok nám vo filmovej podobe pripravuje už na budúcoročný festival. *(mna)*